

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

Філологічний факультет

Кафедра зарубіжної літератури, теорії літератури та слов'янської філології

СИЛАБУС

навчальної дисципліни

Історія російської критики і літературознавства

вибіркова

Освітньо-професійна програма «Російсько-український переклад»

Спеціальність 035 Філологія

Галузь знань 03 Гуманітарні науки

Рівень вищої освіти перший

філологічний факультет

Мова навчання українська, російська

Розробник: к.ф.н., асистент кафедри зарубіжної літератури, теорії літератури та слов'янської філології Тарангул Ірина Леонідівна

Профайл викладача:

<https://scholar.google.com.ua/citations?user=0kDsvAwAAAAJ&hl=uk>

Контактний телефон: 0954653637

E-mail: i.tarangul@chnu.edu.ua

Консультації: Очні консультації: вівторок 13.00-14.00

Онлайн-консультації: за попередньою домовленістю

- 1. Анотація дисципліни.** Курс «Історія російської критики і літературознавства» є вибірковою дисципліною для студентів 4 курсу спеціальності «Переклад (російсько-український)». Курс презентує панорамний огляд російської літературної критики з аналізом ключових моментів її розвитку.
- 2. Мета навчальної дисципліни:** розкрити закономірності розвитку російської літературної критики, підкреслити важливе значення художньої майстерності письменників епохи, яка вивчається; простежити вплив російської літературної критичної думки на світову та російську культуру.
- 3. Пререквізити.** Основи літературознавства. Історія російської літератури.

4. Результати навчання

Загальні компетентності: Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово. Здатність бути критичним і самокритичним. Здатність учитися й оволодівати сучасними знаннями. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми. Здатність працювати в команді та автономно. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій. Здатність проведення досліджень на належному рівні.

Фахові компетентності: Здатність використовувати в професійній діяльності знання про мову як особливу знакову систему, її природу, функції, рівні. Здатність використовувати в професійній діяльності знання з теорії та історії мов, що вивчаються. Здатність аналізувати соціальні різновиди мов, що вивчаються, описувати соціолінгвальну ситуацію. Здатність використовувати в професійній діяльності системні знання про основні періоди розвитку літератури, що вивчається, від давнини до XXI століття, еволюцію напрямів, жанрів і стилів, чільних представників та художні явища, а також знання про тенденції розвитку світового літературного процесу та української літератури. Здатність вільно, гнучко й ефективно використовувати мови, що вивчаються в усній та письмовій формі, у різних жанрово-стильових різновидах і регістрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному), для розв'язання комунікативних завдань у різних сферах життя. Здатність до збирання й аналізу, систематизації та інтерпретації мовних, літературних фактів, інтерпретації та перекладу тексту. Здатність вільно оперувати спеціальною термінологією для розв'язання професійних завдань. Здатність здійснювати лінгвістичний, літературознавчий та перекладацький аналіз текстів різних стилів і жанрів. Здатність до надання консультацій з дотримання норм літературної мови та культури мовлення.

знати:

- історію та теорію російської літературної критики XVIII-XXI ст.;
- особливості становлення та розвитку літературної критики в різні культурно-історичні періоди;
- художні тексти та критичні дослідження, рекомендовані для прочитання.

- важливі факти творчої біографії письменників та критиків певного періоду.

ВМІТИ:

- здійснювати літературознавчий та літературно-критичний аналіз текстів різних стилів і жанрів.
- здійснювати порівняльний аналіз художніх, наукових та публіцистичних текстів;
- розкривати жанрову природу творів, їх поетики.

5. Опис навчальної дисципліни

5.1. Загальна інформація

Назва навчальної дисципліни Основи професійної діяльності перекладача												
Форма навчання	Рік підготовки	семестр	Кількість			Кількість годин					Вид підсумкового контролю	
			кредитів	годин	змістових модулів	лекцій	практичні	семінарські	лабораторні	самостійна робота		індивідуальні завдання
Денна	4	7	5	150	2		45			99	6	залік
Заочна												

5.2. Дидактична карта навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	усього	Денна форма				
		у тому числі				
1	2	л	с	лаб	інд	с.р.
		3	4	5	6	7
Теми практичних занять	Змістовий модуль 1. Особливості розвитку російської літературної критики XVIII- другої половини XIX ст.					
Тема 1. Шляхи розвитку російської літературно-критичної думки у XVIII ст.	14		4			8
Тема 2. Літературна критика першої чверті XIX ст.	10		2			8
Тема 3. Літературна критика 1830-х рр.	16		4			10
Тема 4. Літературна критика 1840-х рр.	14		4			10
Тема 5. Літературна критика 1860-х рр.	12		4			8
Тема 6. Літературна критика 1870-1880-х рр.	13		4			9
Разом за ЗМ1	79		22		4	53
Теми практичних занять	Змістовий модуль 2. Розвиток російської літературної критики кінця XIX ст., у XX ст. та на сучасному етапі розвитку					
Тема 7. Літературна критика кінця 1880-1910-х рр.	11		4			7
Тема 8. Літературна критика у радянській Росії 1920- початку 1930-х рр.	12		4			8
Тема 9. Радянська літературна критика 1930 - середини 1950-х років	9		2			7

Тема 10. Радянська літературна критика середини 1950 -1960-х років	10		4			6
Тема 11. Радянська літературна критика 1970 - 1980-х років	14		4			8
Тема 12. Літературна критика Росії 1990-х рр.	8		3			5
Тема 13. Літературна критика на сучасному етапі розвитку	7		2			5
Разом за ЗМ 2	71		23		2	46
Усього годин	150		45		6	99

5.3. Зміст завдань для самостійної роботи

№	Назва теми
1	Проаналізувати статті М.М. Карамзина «Что нужно автору?», «Находит в самых обыкновенных вещах пиитическую сторону», «О Богдановиче и его сочинениях», «Письмо к издателю».
2	Відображення релігійно-філософських поглядів та естетичної програми В.А. Жуковського в нарисі «Рафаэлева «Мадонна».
3	О.С. Пушкін про сучасний йому стан російської літератури, про проблеми специфіки та національної своєрідності російської літератури («О ничтожестве литературы русской»).
4	Основні періоди літературно-критичної діяльності В.Г. Белінського, етапи ідейно-творчої еволюції. Основні естетичні категорії, поняття теорії літератури, розроблені Белінським, вчення про пафос (5 стаття з циклу «Сочинения Александра Пушкина»).
5	Критика Д.І. Писарева як підсумок розвитку критичної методології М.Г. Чернишевського та М.О. Добролюбова: теорія реалізму, принцип «прямої користі» та «економії розумових сил», зречення традицій.
6	Здійсніть аналіз статей М.Г. Чернишевського «Русский человек на rendez-vous» та П.В. Анненкова «Литературный тип слабого человека». Проаналізуйте відображення основних положень «реальної» та «естетичної» критики в цих статтях.
7.	Марксистська критика початку ХХ століття: основні представники, літературні об'єднання, критерії підходу до літературних творів
8.	Філологи ОПОЯЗа, «формальная школа» (В.Б. Шкловский, Б.М. Эйхенбаум, Ю.М. Тынянов). Эйхенбаум-критик, основні праці, методологія.
9.	«Повернена література». А.Д. Синявський-критик (Абрам Терц).
10.	Й. Бродський-критик. Основні праці, напрямки дослідження. Аналіз «Нобелевской лекции» письменника.
11.	Сучасна російська критика. Персоналії. Огляд статей. Аналіз розділів книги О. Геніса «Довлатов и окрестности». Специфіка жанру.

6. Система контролю та оцінювання

Види та форми контролю

Формами поточного контролю є усна чи письмова (тестування, реферат, творча робота) відповідь студента.

Формою підсумкового контролю є залік.

Засоби оцінювання

Засобами оцінювання та демонстрування результатів навчання є:

- контрольні роботи;
- стандартизовані тести;
- проекти (наскрізні проекти; індивідуальні та командні проекти; дослідницько-творчі та ін.);
- реферати;
- презентації результатів виконаних завдань та досліджень;
- контрольні роботи.

Критерії оцінювання результатів навчання з навчальної дисципліни

Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
	Оцінка (бали)	Пояснення за розширеною шкалою
Відмінно	A (90-100)	відмінно
Добре	B (80-89)	дуже добре
	C (70-79)	добре
Задовільно	D (60-69)	задовільно
	E (50-59)	достатньо
Незадовільно	FX (35-49)	(незадовільно) з можливістю повторного складання
	F (1-34)	(незадовільно) з обов'язковим повторним курсом

Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне оцінювання (аудиторна та самостійна робота)													Кількість балів (залікова робота)	Сумарна к-ть балів
Змістовий модуль 1						Змістовий модуль 2								
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12	T13		
4	4	5	5	5	5	4	4	4	5	5	5	5	40	100

7. Рекомендована література

7.1. Базова (основна)

1. Голубков М. М. История русской литературной критики XX века: учебник для бакалавриата и магистратуры. Изд. 2-е, испр. и доп. М.: Юрайт, 2018. 357 с. - (Серия : Бакалавр и магистр. Модуль.).
2. Добренко Е., Тиханов Г. История русской литературной критики. М.: Новое литературное обозрение, 2011. 787 с. - (Научная библиотека, Вып. СII).
3. Зыкова Г. В. История русской литературной критики XVIII-XIX веков : учебное пособие для академического бакалавриата. Изд. 2-е, испр. и доп. М.: Юрайт, 2018. 270 с. - (Серия : Бакалавр и магистр. Модуль).
4. История русской литературной критики: учеб. для вузов / В.В. Прозоров, О.О. Милованова, Е.Г. Елина и др.; под ред. В.В. Прозорова. М.: Высш. шк., 2002. 463 с.

7.2. Допоміжна

1. Анненков П. В. Критические очерки: очерки, эссе. СПб.: Изд-во Русского Христиан. гуманитар. ин-та, 2000. 414 с.
2. Антонович М.А. Литературно-критические статьи. М.; Л., 1961.
3. Белинский В. Г. Полн. собр. соч.: В 13 т. М.: Изд-во АН СССР, 1953-1959.
4. Величкина И. И. История русской литературной критики XVIII-XIX веков: практикум. М.: Гос. ин-т русского языка им. А.С. Пушкина, 2005. 155 с.
5. Вяземский П. А. Эстетика и литературная критика. М.: Искусство, 1984. 458 с.
6. Гоголь Н.В. Избранные статьи. М.: Современник, 1980. 332 с. (Библиотека «Любителям российской словесности». Из литературного наследия).
7. Добролюбов Н.А. Русские классики: Избр. лит.-критич. статьи. М.: Наука, 1970.
8. Достоевский Ф.М. О русской литературе. М.: Правда, 1987. 479 с.
9. Жуковский В. А. Эстетика и критика. М.: Искусство, 1985. 431 с.
10. Замятин Е.И. Сочинения / Сост. Т. В. Громовой и М. О. Чудаковой; коммент. Евг. Барабанова. М.: Книга, 1988. 575 с.
11. И. А. Гончаров-критик. М. : Советская Россия, 1981. 240 с .
12. История русской литературной критики. XVIII: Хрестоматия / Составитель Величкина И.И., Михайлова Д.Д. М.: Гос. ин-т русского языка им. А.С. Пушкина, 2009. 140 с.

13. История русской литературной критики: учебник для студентов высших учебных заведений / Прозоров В.В., Милованова О.О., Елина Е.Г., Захаров Е.Е., Книгин И.А.; под ред. Прозорова В.В. М.: Высшая школа, 2002.
14. Карамзин Н. М. Избр. соч.: В 2 т. М.; Л., 1964. Т. 2. 591 с.
15. Кожин В. Статьи о современной литературе. М., 1990. 544 с.
16. Критика 70-х годов XIX века. М., 2002.
17. Лебедев Е.Н., Лысенко В.С. А. С. Пушкин-критик. М. : Сов. Россия, 1978. 672 с.
18. Писарев Д. И. Собр. соч.: В 4 т. М.: Гос. изд-во худож. литературы, 1955-1956.
19. Розанов В.В. Мысли о литературе: Сборник критических статей. М.: Современник, 1989. 608 с.
20. Роман И.С. Тургенева «Отцы и дети» в русской критике. Л.: Изд-во ЛГУ, 1986.
21. Русская критика эпохи Чернышевского и Добролюбова. М.: Детская литература, 1989. 444 с.
22. Русская литературная критика 1860-х годов: Избр. ст. М. 1984.
23. Русская эстетика и критика 40-50-х годов XIX века. М.: Искусство, 1982. 544 с.
24. Русская литература XIX века в зеркале критики: Хрестоматия литературно-критических материалов / сост. О.О. Милованова и И.А.Книгин. Саратов: Изд-во Саратов. ун-та, 1996. 320 с.
25. Русская литература XX века в зеркале критики: хрестоматия: для студентов филологических факультетов высших учебных заведений. М., СПб.: Академия: Филологический факультет СПбГУ, 2003. 646 с.
26. Русская литературная критика XVIII – XIX вв. Сб. текстов / сост. В.И. Кулешов. М.: Просвещение, 1978. 447 с.
27. Чернышевский Н. Г. Литературная критика: В 2 т. М.: Художественная литература, 1981.
28. Чернышевский Н. Г. Очерки гоголевского периода русской литературы. М.: Художественная литература, 1984.

8. Інформаційні ресурси

Сайт ЧНУ, дистанційне навчання: <https://moodle.chnu.edu.ua/>